

ВИХОВНА ГОДИНА

Тема: Ми проти насилля

Мета: сформувати уявлення про проблему насилля й жорстокості, їх наслідків для дитини чи інших членів родини; вивчити права дітей, обговорити питання, як захиститися від будь-якого насильства; виховувати вміння попереджувати жорстоке поводження з людьми.

Обладнання: комп'ютер, плакати.

Очікувані результати:

- З'ясувати зміст поняття «насилля» та його види;
- Окреслити види сімейного насильства;
- Визначити причини виникнення сімейної та учнівської жорстокості, її реалії та наслідки;
- Виокреслити механізм захисту прав дітей.

Перебіг заходу:

I. Мотивація виховної діяльності. Повідомлення теми і мети виховної години.

II. Оголошення епіграфа:

Сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.

Конституція України, стаття 51

1. Вступне слово вчителя:

Дитячі очі чисті, щирі

В них видно наміри й думки,

Вони хоч чорні, сині, сірі

Бувають радісні й сумні.

Мабуть, радісними є очі дітей, коли у них щасливе дитинство, коли ніщо не пригнічує і не турбує. А сумними – коли діти зазнають страждань, принижень.

- Як ви вважаєте, діти, чи правильно говориться в народній приказці: за одного битого сім небитих дають. Висловіть своє ставлення до цього твердження.

(Прийом «Мікрофон»)

Учитель: На жаль, ми живемо у світі де, на превеликий жаль, існує таке негативне явище, як насилля. Давайте з'ясуємо зміст поняття «насилля».

Учень 1. Насилля – це застосування особою чи групою осіб засобів примусу щодо іншої особи чи групи осіб.

Учень 2. Насилля – це дії, що принижують людську гідність, завдають шкоди здоров'ю, а іноді й життю.

Учитель. Давайте з'ясуємо, які бувають види насилля.

Розгляд схеми-таблиці

Учитель. А чи належить до насилля торгівля людьми?

Учень. Звичайно. Бо для цього торговець людьми повинен зволодіти людиною, втертися в довіру до неї, а потім продає особу, навіть без її відома. Використовує для злочинів, для жебрацтва, роблять рабами. У дорослих відбирають паспорти.

Мозковий штурм «Хто може здійснювати насилля»

(записати на плакаті (батько, мати, учень один щодо іншого, вчителі і т.д.))

Вчинки дітей

Учитель. Бувають ситуації, які можуть спровокувати насилля. Часто людина сама своїми діями створює умови для виникнення таких ситуацій

- Які ситуації? Назвіть їх. (провокації, обзивання один на одного, насмішка, плітки, обмови і т.д.)

Учитель. Поведінку, яку може спровокувати насилля, називають «віктимною» (латинське жертва), тобто людина поводить себе як потенційна жертва, створюючи передумови до насилля. Поведінка може бути провокативною та необережною. Провокативною вважається поведінка, коли потенційна жертва спілкується з незнайомими людьми, відвідує їхні квартири, залишається наодинці з цими людьми.

Необережна поведінка не є провокативною, але створює умови для зґвалтування чи іншого насильства. Це – необачні вчинки. Наприклад, поява у темному чи безлюдному місці. Якщо дитина знає про це – її шанси стати жертвою значно меншають.

Учень. А зараз послухайте притчу «Про жорстокість»

В одному з монастирів Шаолінню майстер навчав учня. І якось учень запитав майстра:

-Учителю, а як довідатися, наскільки я жорстокий?

І майстер відповів йому:

- Щоразу, коли ти будеш завдавати удару своєму ворогові, уяви себе на його місці і відчуй його біль. І якщо ти одного разу не відчужеш болю, знай, жорстокість поглинула тебе.

Учитель. І народ, у 21 столітті психологи, педагоги, лікарі почали бити на сполох. Жорстокість, агресія починають зростати швидкими темпами.

- У чому ж причина цього?

Фахівці констатують, що в першу чергу агресію підлітків і дорослих викликає на телебаченні жорстокості, що батьки не приділяють уваги своїм дітям, вони з головою поглинули у побутові справи.

А Роберт Бабич, тренер Ужгородської дитячо-юнацької спортивної школи № 1 стверджує, що його вихованці із футбольного класу часу та енергії на пустощі не мають. Спорт давно став чудодійною пігулкою від агресії, бо зайву енергію діти виплюскують на тренуваннях, а не у бійках чи бешкетуванні.

Учитель. А тепер давайте переглянемо уривок про жорстокість підлітків (відео з новин ТСН).

- Яке ваше ставлення до побаченого? Чи доводилося вам зустрічатися з такими явищами, бути свідками таких «розборок»? Якщо так, то якими були ваші дії?

- Що спричинило таку поведінку підлітків? (Діти розповідають, відповідають на запитання)

Вчитель. Хочу зупинитися на сімейній жорстокості.

Бесіда:

1. Що ж таке сімейна жорстокість?

2. Які є види насилля в сім'ї ?

Учень. Насильство в сім'ї - це будь-які навмисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї стосовно іншого, якщо вони порушують конституційні права й свободи члена сім'ї як людини та громадянина й завдають йому моральних страждань, шкоди фізичному чи психічному здоров'ю.

Жертва насилля в сім'ї – член сім'ї, який постраждав від фізичного, сексуального, психологічного чи економічного насильства з боку іншого члена сім'ї.

Учитель. Сімейна жорстокість – це застосування щодо дітей різних видів сімейного насильства. (заповнення таблиці «Види сімейного насильства»)

- Занедбання дітей

- Сексуальне насильство
- Недоїдання
- Психічний тиск і погрози
- Приниження
- Економічні утиски
- Побиття та інші види фізичного насильства

Розгляд ситуативних завдань:

Який вид сімейного насильства наявний у даних ситуаціях?

Учитель.

1. Школярка із сльозами на очах розповідає іншим дітям: «Мама мене уб'є, якщо дізнається, що я розірвала нову куртку» (психологічне і фізичне).
  2. Восьмикласник Ваня боявся п'яного батька, бо той, повертаючись додому вночі, піднімав із ліжка сина й починав його «виховувати» паском (фізичне)
  3. Дівчинка (їй ще немає 6-ти років) чимось образила батька. На знак покарання він не розмовляє із нею місяць. Дівчинка була вражена. Батько вважає, що це нормальна міра виховання (психологічне).
  4. Більшість хлопців із 11 класу мали кишенькові гроші, якими вільно розпоряджались, але батько Влада сказав: «Матимеш гроші тоді, коли в семестрі буде лише 10-11 балів»(економічне).
- Перегляд відеозапису про насилля в сім'ї (відео з новин ТСН)
Обговорення відеозапису.

Вчитель. Основним правовим документом, що захищає дитину від жорстокої поведінки з боку інших осіб, є Конвенція ООН «Про права дитини», яка передбачає в своїх статтях захист від свавільної поведінки, визначає права кожної дитини на рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, духовного розвитку, захист від сексуального домагання та від інших форм жорстокої поведінки. Отже, навчіться діти, розрізняти поняття «добро» і «зло». Все, що принижує людську гідність людини – є зло, а все, що звеличує гідність людини – добро.
Дитина і насильство. Любов і жорстокість. Надія і відчай. Ми всі інтуїтивно тягнемось до світлого в цьому світі.

Учениця.

І в житті, як на полі мінному,
Я просила у цьому сторіччі.
Хоч би той магазинний мінімум:
«Люди, будьте взаємно ввічливі».
І якби на те моя воля, написала б
Я скрізь курсивами:
Так багато на світі горя.
Люди! Будьте взаємно красивими.
(Ліна Костенко)

Рефлексія

- Що нового ви дізналися на виховній годині?
- Де можна застосувати здобуті знання?
- Чи досягнуті очікувані результати?

Учитель. Отже, я надіюсь, що у вашому житті ніколи не буде насилля. І що ви ніколи не будете його застосовувати по відношенню до інших людей. Бо це ганебно і жорстоко. Люби ближнього як

самого себе і тоді все у твоєму житті буде добре.

Література:

1. Конституція України.- К., 2006 р.
2. Конвенція ООН «Про права дитини».- К., 2005 р.
3. Закон України «Про попередження насилля в сім'ї».- К., 2001 р.
4. Запобігання торгівлі людьми. Навчально-методичний посібник – К.-Х.,2001 р.
5. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про вжиття заходів щодо запобігання насильству над дітьми»// Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України, № 7-8.-2010 р.